

A. Průvodní zpráva

A.1 Identifikační údaje

A.1.1 Údaje o stavbě

Název stavby: Hybernská 1000/8

Místo stavby: Praha 1, Hybernská 1000/8, PSČ 110 00

A.1.2 Údaje o vlastníkovi

Vlastník: Orientální ústav AV ČR v.v.i.,
Pod vodárenskou věží 4, 182 08 Praha 8

Psychologický ústav AV ČR v.v.i.,
Veveří 967/97, 602 97, 602 00 Brno

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v.v.i.,
Vlašská 355/9, 118 40 Praha 1

A.1.3 Údaje o zpracovateli dokumentace

Zpracovatel: Ateliér Genesis spol. s r. o.

Adresa: Nad Kazankou 194/32, Praha 7 - Troja, 171 00

IČ: 64574652

A.2 Metody zpracování dokumentace

Rešerše z historických materiálů

Ikonografie – fotodokumentace stavebně historických prvků v interiéru a v exteriéru, jejich umístění v objektu s vyznačením na půdorysech a stručný popis stavu in situ.

A.3 Popis objektu

Dům je nemovitá kulturní památka s rejstříkovým číslem 41025/1-1835, prohlášen byl rozhodnutím Odboru kultury Národního výboru Praha z 9. června 1976 a kromě toho podléhá od r. 1971 celoplošné ochraně v rámci Pražské památkové rezervace, zapsané od r. 1992 v seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Objekt se nachází na zastavěném pozemku a je využíván pro účely Orientálního ústavu AV ČR.

Stávající rozlehlý historizující dům čp. 1000 v Hybernské ulici v Praze na Novém městě byl vybudován mezi lety 1896-1898 stavební a projekční firmou Josefa Blechy pro podnikatele Franze Waldeka, Edlera von Waldried. Starší ve hmotě patrně renesanční či barokní, klasicistně přestavěný nákladnický dům byl při této stavební akci kompletně demolován, určil ovšem rozsah staveniště. Rozlehlá a dosti hluboká, zhruba obdélná parcela byla už v 17. století při ulici na západní straně rozhojněna o obdélný výstupek, původně parcelu drobného sousedního domku, zhruba o padesát let dříve odděleného od sousedního domu čp. 999. Tato okolnost se dodnes projevuje větší šířkou průčelního křídla, jehož symetricky provedený průjezd je vůči dvoru situován neosově.

Kompletně podsklepený dům tvoří celkem sedm křídel uspořádaných kolem dvou dvorů. V zásadě dvojtraktové průčelní křídlo je čtyřpatrové, obsluhované hlavním schodištěm umístěným v zadním traktu vedle průjezdu. Navazující dvojice podélných jednotraktových bočních křídel je stejně jako dvojtraktové střední příčné křídlo o

podlaží nižší, trojpatrové. Druhý dvůr obklopuje další dvojice podélných křídel, shodně jako zadní průčelní křídlo jednotraktové a dvojpatrové. Střední i zadní příčná křídla jsou přístupná samostatnými, symetricky umístěnými schodišti. Postupné klesání jednotlivých křídel směrem k jihu a zároveň do hloubky dispozice může souviset se snahou po lepším oslunění. Shodný důvod mohou mít i ploché terasy vsunuté mezi průčelní i střední příčné křídlo a navazující podélná boční křídla. Lepší větrání a osvětlení zajišťuje mimo to celkem pět světlíků, situovaných až na jeden při parcelních zdech.

Náročně novorenesančně a novobarokně dekorovaný dům měl být původně využit jako částečně bytový a částečně kancelářský objekt, v přízemí při průčelí doplněný obchody a dále do hloubky dispozice navazujícími sklady a ve druhém dvoře dílny. Celá dispozice přitom byla komponována tak aby byla výrazně variabilní a provedením relativně malých stavebních úprav dosti libovolně transformovatelná. Dvojice rozměrných a luxusních bytů plánovaných v přední části domu v každém z obytných pater například mohla být dosti snadno proměněna ve čtyři byty poněkud menší. Na byty mohly být také proměněny prostory budované jako kancelářské atp atd. Už v průběhu dokončování budovy také došlo ke změně, která využití budovy výrazně proměnila. Celé první patro průčelního a obou navazujících podélných křídel bylo využito jako prodejna a sklad nábytku. Druhé a třetí patro pak bylo upraveno na prostory obchodního soudu. Plánované dva byty tudíž zůstaly pouze ve čtvrtém patře. V prostorech využívaných obchodem s nábytkem to znamenalo odstranění, respektive neprovedení velké části příček. Například celý přední trakt průčelní budovy byl v rámci této úpravy ponechán průběžný, tj. zcela bez příček. V prostorách využívaných obchodním soudem byla zase řada příček odstraněna později.

Další dosti výrazné změny dispozice probíhaly při změnách nájemců. Opět šlo především o odstraňování či naopak výstavbu příček, rušení či otvírání vstupů atp atd. Obchod s nábytkem zřejmě ukončil svou činnost na počátku třicátých let, obchodní soud patrně v polovině třicátých let. Na konci třicátých let byly ve druhém a třetím patře zřízeny textilní sklady atd. Součástí tohoto provozu byla mj. i dvojice nákladních výtahů vybudovaných v obou předních koutech prvního dvora. Obdobné využití si budova udržela i v poválečném období, kdy se dům stal majetkem národního podniku Sanitas a později z něj vyděleného oborového podniku Zdravotnické zásobování, který budovu užíval mj. i jako sídlo generálního ředitelství a to až do počátku nového tisíciletí. Také v té době docházelo k nejružnějším dispozičním změnám.

Mimo už zmíněných dispozičních úprav které v tomto stručném přehledu nelze jednotlivě vypočítávat, ale které v celku znamenaly nejen nesmírně výraznou proměnu dispozice téměř všech podlaží ale projevy se i na stavu dochování především dveřních výplní, je nutné zmínit i další jednotlivé výraznější změny.

Podobu druhého dvora ovlivnila vestavba telefonní kabiny do prostoru původní východní terasy v roce 1919 a následné doplnění symetrické hmoty na západní terasu v roce 1929. V roce 1931 a 1935 proběhla dosti výrazná úprava přízemní části průčelí, spočívající v osazení průběžné výlohy, následně upravované ještě v době socialismu. Současně byly upravovány také navazující obchody, opět pronikavě upravené na konci šedesátých a počátku sedmdesátých let a z části opět na počátku let devadesátých. Osobní výtah situovaný od počátku v zrcadle hlavního schodiště byl rekonstruován ve třicátých letech a poté opět, velmi pronikavě, v letech sedmdesátých. Výraznou stavební úpravou bylo vybudování plynové kotelny a závodní jídelny v osmdesátých letech. Tato akce reálně znamenala stavební úpravu prakticky celého přízemí i části sklepů, projevila se vsunutím mohutného komínového

bloku do středního příčného křídla a ve druhém dvoře znamenala i vytvoření průběžného anglického dvorku. Na počátku osmdesátých let došlo také k nahrazení části původních okenních výplní, jež se projevilo především v podstatné části čtvrtého patra. Generální rekonstrukce fasády proběhla na počátku devadesátých let 20. století. Mezi lety 2003-2013 byly výrazně rekonstruovány interiéry prvního a druhého patra průčelní budovy i navazujícího západního podélného křídla.

- A.4 Členění Inventarizace uměleckořemeslných prvků
Členění bylo podle výskytu uměleckořemeslných prvků v objektu následně rozděleno do hlavních skupin a podskupin takto:

Dv	Dveře	- dřevěné - ocelové
Ok	Okna	- špaletová - jednoduchá
Kv	Kovové výrobky	
Šv	Štuková výzdoba	
Dh	Dlažby historické	
Dp	Dřevěné prvky	

V Praze červenec 2018

Vypracoval: Ing. arch. Vladimír Kříž